

5.195 pensjónistar fingu pengar úr Samhaldsfasta

Pensjónin er afturúrsigld, heldur landsstýrismaðurin, Kristian Magnussen

EIRIKUR LINDENSKOV

Mánadagin klokkan 14⁰⁰ trýsti Kristian Magnussen á knøttin á telduni á Elektron í Havn, sum setti í verk eftirlønarskipanina, sum millum manna verður nevnd Samhaldsfasti.

Ikki kann sigast annað, enn at Samhaldsfasti hevur verið ein tungur burður. Tað var landsstýrissamgongan, sum sat frá 1985-89, ið samtykti, at grunnurin skuldi setast í verk.

Talan skuldi verða um eina solidariska eftirlønarskipan, ið skuldi verða so einföld at umsita, sum til ber.

Og umsitingin er lítill, nú grunnurin umsiður er farin at virka, tí telduskipanin hjá Elektron klárar nær um sjálv arbeiðið. Stjórin á Elektron, Niels Christian Nolsøe og Petur Alberg Lamhauge, stjóri á Toll- og Skattstovuni siga, at einasta arbeiðið nú kann vera av onkrum, sum ikki hevur latið inn kontonummarið, ella at onkur vil kanska broyta konto. Men tað stóru umsitingina verður ikki talan um, siga teir. Talan er ikki ein gang um eitt heilt ársverk.

Bilgasta útjaldsskipan í Verðini

Tað er Sigurð Poulsen, sum er formaður í grunninum. Hann sigur, at hetta úttan iva er bilgasta útjaldsskipan í heiminum.

Talið av pensjónistum, sum í gjár fingu útgjöldið eftirløn úr Samhaldsfasta, var 5.195.

Men grunnurin skuldi gjalda út 1. apríl. Tá vóru fyrrreikingarnar ikki lidnar, og tí var útjaldsdagurin seinkaður. Tann fyrsta apríl vóru tey, sum høvdu fyllt 67 ár, eitt sindur fleiri - tó vóru tey 5.208 tí fáa pensjónistarnir hesaferð duplutt gjald - 1.000 krónur.

Eftir upprunaliga ætlanini skuldi grunnurin gjalda út

fleiri pengar, enn møguligt er í dag. Mest týðandi orsøkin er sjálvandi tann, at bert 1% av samlaðu lónarútgjöldslunum verða goldnar í grunnin heldur enn tey 4%, sum ætlanin var - 2% frá hvørjum parti á arbeiðsmarknaðinum.

Onnur orsøk er, at grunnurin var so nógv seinkaður, og ikki fór at virka til tíðina og ein triðja orsøk er tann, at eitt sindur meira enn eitt ársgjald var lagt burtur úr - í staðin fyri at gjalda til Samhaldsfasta, varð goldið til Arbeiðsloysisskipanina eitt skifti í kreppuárunum.

Uppskot hava verið á tingi um at taka grunnin av. Høgar politikarar hava eisini týðuliga sagt, at teir ynskja grunnin, har piparið grør.

- Eg vænti ikki, at grunnurin nú fer nakran veg, sigur Kristian Magnussen, landsstýrismaður í almannamálum.

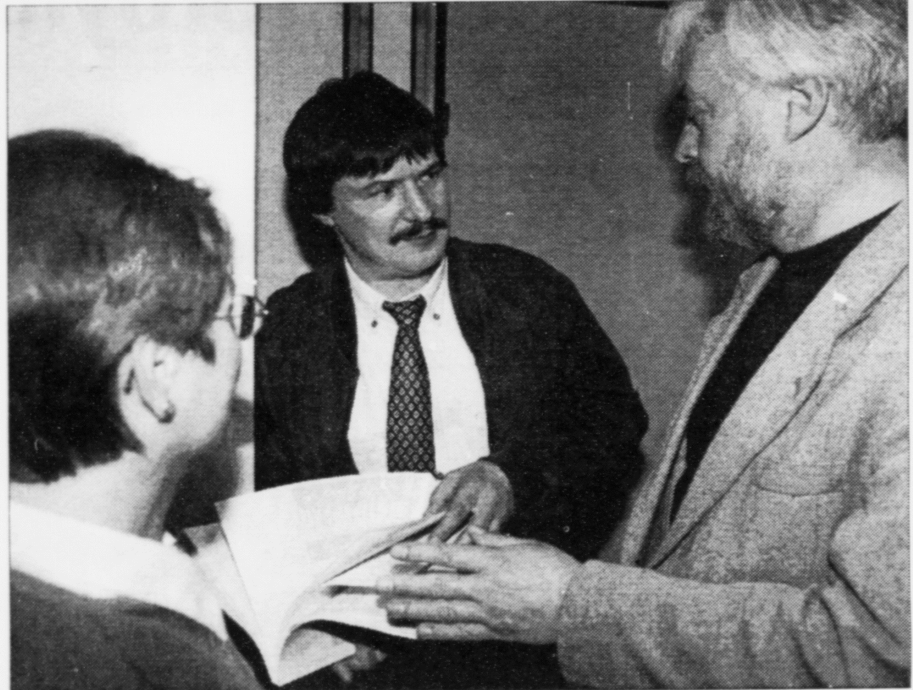
500 krónur til millióningar

- Men eg vil heldur ikki kalla tað nakra kollvelting, at grunnurin nú fer at gjalda út. Hvat eru 500 krónur í dag? spyr Kristian Magnussen, sum heldur, at øll pensjónsviðurskiptini eiga at verða tikið upp til nýggja viðgerð.

- Sjálvur haldi eg, at tað hevði verið rættari, um bara tey, sum onga aðra pensjónsskipan hava, fingu úr Samhaldsfasta. Tá var tað størri meining í honum - hví skulu vit gjalda 500 krónur um mánaðin til millióningar, spyr landsstýrismaðurin sera ivasamur.

Vit spurdu eisini Kristian Magnussen, hvat hann heldur um uppskotið hjá Javnaðarflokkinum um at hækka inngjaldið.

- Javnaðarmenn eru so óførir at koma við hugskotum, tá teir eru farnir í andstöðu. Eg skilji ikki, hví teir ikki kundu orna hetta, meðan teir sótu í samgonguni! sigur Kristian Magnussen.

Á samkomuni fekk landsstýrismaðurin í almannamálum handaðan listan við teimum 5.208 fólkunum, sum fingu útgjöldi úr Samhaldsfasta fyrstu ferð
Mynd: Kalmar

Tingið sigur nei til hækkingina

Uppskotið hjá Javnaðarflokkinum snýr seg um at hækka inngjaldið frá at vera 0,5% til 0,75%. Hetta skal gerast, samstundis sum inngjaldið til ALS lækkar 0,25% 1/7 og 0,25% aftur 1/1-98.

Men hetta uppskotið fær helst ikki undirtøku á tingi. Trivnaðarnevndin, sum hevur havt uppskotið til viðgerðar, hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta. Minnilutin, Vilhelm Johannesen (Javnf), Ingeborg Vinther (Verkamf) og Jens av Rana (Miðf) mæla til at samtykkja uppskotið, meðan samgonguumboðini, Ernst Hansen (Verkamf í samg), Óli Breckmann,

Rúna Sivertsen (Fólkaf) og Maria Hansen (Sambl) mæla imóti.

Kristian Magnussen sigur, at hann hevur ætlanir um at gera nakað veruligt við pensjónsviðurskiptini.

- Eg fari seinni í ár at skipa fyri einum seminari, har allir politikarar fáa høvi at siga sína hugsan um pensjónsviðurskipti, tí eg haldi, at tað er av stórum týdningi, at vit fáa skipað viðurskipti, so tað ikki skal vera avgerandi, hvørt tilfeligvis situr í Tinganesi, sum er avgerandi fyri, um fólk fáa pensjón ella ikki.

Teir pensjónistar, sum ikki hava annað enn grundarupphæddina - sum er skattafri og liggur um 3.700 krónur, verða ikki hart raktir

Tal av pensjónistum	Upphædd í alt
Apríl	5.208 2.604.000 kr
Mai	5.195 2.597.500 kr

Tilgongd í 1997

Juni	+ 38
Juli	+ 65
August	+ 55
September	+ 46
Oktober	+ 45
November	+ 42
Desember	+ 22
Tilsamans í 1997	5.508 25.000.000 kr

Talvan visir, hvussu nógvir pensjónistar koma afturat í ár. Av góðum grundum ber ikki til at siga, hvussu nógvir fara burturat - men nakrir fara óivað

í skatti, hóast peningurin úr Samhaldsfasta er skattskyldugur.

Petur Alberg Lamhauge, stjóri á Toll- og Skattstovuni sigur, at tey ikki hava gjørt nakrar heilt greiðar útrokningar, tí hetta er so kost-

aðarmikið, og verður bara gjørt, um landsstýrismaðurin biður um tað.

- Men í flestu kommunum verður helst eingin skattur goldin av hesum pengunum, sigur hann.

Samhaldsfasti í fremstu røð

Saman við verandi fólkapensjónini eigur Samhaldsfasti at vera tryggja grundarlagið undir ellisárum okkara, heldur Vilhelm Johannesen

EIRIKUR LINDENSKOV

- Fyri tað fyrsta hava vit longu í 1990/91 áannað, at tíðirnar vóru so nógv broyttar, at tað ikki var ráðiligt at taka 2% av inntøkuni til tann Samhaldsfasta - tí lækkaðu við tað til 0,5%.

Fyri tað næsta royndu vit at ganga so spakuliga um hurðarnar, sum vit kundu, av tíðini fyri, at borgarligi meirilutin á tingi fór at taka av grunnin.

Hetta sigur Vilhelm Johannesen, fyrrverandi landsstýrismaður í arbeiðs-

marknaðarmálum í viðmerking til tað, sum Kristian Magnussen segði við útvarpið og Sosialin um útgjaldið frá Samhaldsfasta.

- Vit valdu at biða við at leggja uppskotið um at hækka inngjaldið til vit vóru so tætt við útjaldsdagin, at

vit vóru visir í, at grunnurin fór at virka, tí tá hann er farin at virka, verður hann ikki tikið av, leggur Vilhelm Johannesen dent á.

- Upprunaliga ætlaðu vit okkum eisini at leggja uppskot fram um, at gjaldið til ALS eisini skuldi minka,

men vit fingu frá landsstýrinum at vita, at teir fóru at koma við uppskotinum.

- Eg merkti mær, at Kristian Magnussen áannaði, at fólkapensjónin er dragnað. Tað er rætt, men tá eigur hann heldur at koma við eini politiskari loysn, enn bara at tosa um eina ráðstevnu.

At enda sigur Vilhelm Johannesen, at hann hugsar sær eftirlønarviðurskiptini soleiðis, at Samhaldsfasti saman við verandi fólkapensjón skal vera nógv gott

grundarlag undir ellisárunum.

- Vilja fólk gjalda okkurt afturat til aðra pensjón, so kunnu tey altíð tað, men hetta eigur at vera grundarlagið, sigur hann - øll gjalda í grunnin, tí mugu øll hava úr grunninum. Men hann, ið tjeinar meira, hann skal gjalda meira, tí 0,5% av t. d. 300.000 er meria enn av 150.000 krónum, sigur Vilhelm Johannesen, sum leggði uppskotið um Samhaldsfasta fram á sinni, at enda.